

POSTGEBÜHR IM ABONNEMENT • POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI

№ 54651

N

E

S

A

ZVEZDA

XIII. LETNIK

ŠOLSKO LETO 1943-44

+ 54651
Vsaj to preberite!

NAŠA ZVEZDA

v šolskem letu 1943-44

Načrt izhajanja: Letos namerava Naša Zvezda iziti osemkrat, kot dvojna številka. Skupaj torej 16 številčk ali na vsakih štirinajst dni ena številka.

Obseg letnika: Vsaka dvojna številka bo imela 16 strani, nekatere pa celo 24. Ves letnik želi imeti 160 strani.

Ovitek: Ovitek pri prvi številki je za vse leto. Shranite ga in vanj vkladajte nove številke.

Naročnina ostane tudi letos 12 lir. Za dijake pa le 8 lir, če vse plačajo takoj ali vsaj do 1. decembra. Kdor tega noče ali ne more, pa lahko vsako (dvojno) številko plača sproti po 2 liri svojemu poverjeniku. Plačati bo treba le 6 številčk (12 lir), zadnji dve pa bosta povrh. Ta način plačevanja naročnine je za sedanji čas in dijakove denarne razmere najbolj prikladen, čeprav nekoliko dražji. Osem lir hkrati je veliko, dve liri na mesec pa zmore vsaki. Priporočamo, da povsod organizirate tako zbiranje naročnine.

Poverjeniki: Dijaki, dijakinje! Izberite si v vsakem razredu, zavodu in kongregaciji poverjenika (poverjenico), ki vam bo vse leto Zvezdo redno prinašal(a) in pobiral(a) naročnino. Razredni(e) poverjeniki(ce) naj si v soglasju s svojim katehetom izbere vrhovnega(no) poverjenika(co), na katerega (katero) bo uprava vsi Zvezdo za tiste razrede pošiljala in ki bo upravi sproti vsaj za vse izšle številke plačeval(a) naročnino. — V ostalem se ravnajte po navodilih svojih gg. katehetov!

Preplačila: Vse spoštovane prijateljke Naše Zvezde - gg. duhovnike in starešine - vljudno prosimo, naj nam blagovolijo poslati višjo, **podporno naročnino**; kajti Naša Zvezda samo z dijaško naročnino ne more izhajati. Kot edini dijaški versko-vzgojni list pa je vredna podpore vseh prijateljev mladine in skrbnikov naše bodočnosti. Hvaležno sprejememo vsak dar, vsaj to pa prosimo vse in vsakogar posebej: **POŠLJITE NAM PO PRILOŽENI POLOŽNICI VSAJ DOLOČENO NAROČNINO TAKOJI!**

54651

VSI IN VSE! širite in berite edini dijaški list NAŠO ZVEZDO!

Leto XIII.

V Ljubljani 1. novembra 1943.

Štev. 1 - 2.

Naše družine Mariji!

Ko se bo svet posvetil brezmadežnemu Srcu Marijinemu in bodo verniki na prve sobote pristopali k spravnemu svetemu obhajilu, bo zmagalo Marijino brezmadežno Srce in svetu bo zasijala spet doba miru. Če pa se svet Marijinemu povabilu ne bo odzval, se bodo vnele strašne vojske, v katerih bo več narodov uničenih. Tako je Mati božja v Fatimi napovedala pred šestindvajsetimi leti.

Kdo med Vami, mladi dijaki in dijakinje, ne bi z vsem srcem hotel od svojega naroda odvrniti nevarnost uničenja, kdo ne bi želel pripeljati ga v dobo novega miru?

V tej Vaši želji spolnite Marijino zahtevo! Prepričan sem, da boste to radi in vneto storili, zanašam se na Vašo mlado gorečo ljubezen do lastnega naroda. — V prefeklem šolskem letu ste Marijinemu Srcu posvetili sebe in svoje šole — letos pa družine. Ne nehajte, dokler se ne bodo Vaše družine vse brez izjeme iskreno in resno posvetile brezmadežnemu Srcu Marijinemu — in tej posvetitvi zveste ostale! Po dru-

žinah bo res ves narod Mariji posvečen in Marija bo mogla spolniti svojo obljubo tudi pri nas.

Marija Vas je pozvala — pojdite na delo!

† GREGORIJ ROŽMAN,
škof ljubljanski.

Od velikih slovesnosti k majhnim!

Velike slovesnosti ob koncu lanskega leta

Lansko šolsko leto smo zaključili v znamenju velikih slovesnosti in pobožnosti. Po šolah so bile razredne in zavodne akademije, navadno združene s skupnimi posvetitvami Marijinemu brezmadežnemu Srcu, v veliki unionski dvorani pa je bila reprezentativna prireditev vseh srednjih šol. Višek vsega posvetitvenega gibanja pa je bil spokorno-spravni 29. maj z dopoldanskimi pobožnostmi po cerkvah in s popoldansko procesijo na Rakovnik. V nedeljo, 30. maja so se končno izvršile še slovesne splošne posvetitve.

S temi in še drugimi slovesnostmi in pobožnostmi se je slovenska dijaška mladina nad vse častno pridružila ostalemu vernemu narodu in se s tem uvezla kot najlepši ornament v vezenino sodobnega narodovega duhovnega prizadevanja.

Njihov pomen in namen

Glavni namen vseh posvetitvenih prireditev in pobožnosti je seveda vedno isti: čim iskrenejša duhovna obnova in s tem zares popolna izročitev Mariji, ki je dovršen vzor popolne predanosti Bogu. To naše darovanje pa se žal zaradi naše slabosti vrši le stopnjema in počasi. Saj morda že takoj pokažemo dobro voljo, tudi izjavimo svoj »fiat mihi secundum verbum tuum«, a v našem življenju vendar ostane še marsikaj, kar še ni čisto za Marijino Srce, ker še ni dovolj božje. Zato so potrebne ponovne in ponovne posvetitve. Vsaka ima svoj pomen.

Splošne, stanovske in skupinske posvetitve ob koncu lanskega leta so ledino naših src šele nekako zorale in jo zrahljale za setev. Seme resnične posvetitve je lahko v njih tudi že vzklilo in pognalo, a za bujno rast je treba še okopavati, pleti, znova rahljati in osipati.

Ali če hočete drugo primero! Velike zunanje slovesnosti in javne pobožnosti so imele namen, da ustvarijo pravo ozračje in zrak našega mišljenja očistijo; kajti v suši in prahu nobena rastlina ne bo dobro uspevala. In koliko verske suše — pravimo ji mlačnost in brezbriznost — je bilo tudi v dijaških vrstah! Pa koliko prahu in nesnage vsake vrste — predsodkov, zaslepljenosti in nasprotovanja! Zato je bilo treba zares močnega vetra, ki tudi šumi in buči, dà, celo meče ob tla, vse kar je trhlo in gnilo. In potem je zrak čist, razgled pa lep in prijeten. Tudi temu ustvarjanju »javnega mnenja« je služilo dosedanje posvetitveno gibanje.

In uspeh?

Uspehi so bili nedvomno lepi in veliki. Naš škof sam sodi o njih takole: »Hvala Bogu in brezmadežni Materi Mariji, posvetitev brezmadežnemu Srcu Marijinemu se je v vseh župnijah izvršila z veliko pobožnostjo in z močnim zaupanjem. Spokornih procesij se je udeležilo neverjetno mnogo vernikov, v res pravem spokornem duhu. Marija je pritegnila k sebi tako številne duše, da še kaj podobnega nismo doživeli...« (Škofijski list 1954, str. 27.)

Toda škof tudi nadaljuje:

»Ali pa smemo zdaj pričakovati rešitve iz mnogoterih nadlog, ki nas tarejo in strašijo? Sveti oče nam je sporočil, da Mati božja ne bo mogla biti nezvesta svoji obljubi, če smo se ji brez pridržka izročili in posvetili. Brez pridržka, to se pravi tako, da v duhu posvetitve vztrajamo, da nehamo Boga žaliti, kakor smo ob posvetitvi slovesno izjavili.«

Pred Marijo Pomagaj na Rakovniku 29. maja 1943

Da bi ostali stanovitni, to se pravi, da bi se res vsak trenutek Bogu darovali z vsem svojim življenjem in da ne bi na prvo posvetitev pozabili, nam škof istočasno naroča novo vrsto prvih sobot in pa družinske posvetitve.

Pomen družinskih posvetitev

Družinske posvetitve so po vsem svojem okolju in vzdušju bolj domače, prirčne in iskrene. Zato nehotе segajo bolj do srca in tudi bolj v življenje. Pri velikih posvetitvah se nam kaj lahko zgodi, da jih ne znamo prenesti v vsakdanje življenje. Kaj lahko ostanejo le praznična slovesnost, le trenutno doživetje in lep spomin. Ko minejo, jih nekako odložimo kot zakmašno obleko. Družinska posvetitev pa nas že sama po sebi, ker je pač sredi vsega okolja, v katerem živimo svoje dnevno življenje, opozarja, da je prava posvetitev potrebna vsak čas, vsak trenutek, tudi pri čisto drobnem domačem delu. In če je lepo pripravljena, kakšen dogodek je to za družino! Ob Marijini sliki ali kipu se zberemo vsi, pride duhovnik, ki ga sami povabimo, prirčno nam spregovori o važnosti te domače slovesnosti, blagoslovi nam sliko in potem vsi izpovemo — čisto domače, ker smo sami domači! — svojo iskreno voljo, da hočemo biti z vsem svojim življenjem Mariji podobni. Kaj ni lep ta trenutek, ko Marijo pokličemo v svojo družino in ji damo častno mesto pri naši hiši. Saj mora vplivati na naše vsakdanje življenje! Še več! Ta Marija v naši hiši, v našem stanovanju je potem kakor zgovorna in skrbna mati, ki nas vedno znova in znova kliče k Bogu. Ko pridemo v sobo, nas pogleda s stene; ko odhajamo, nas ljubeče spremlja s svojimi materinsko skrbnimi očmi; ko študiramo, zre na nas; ko jemo, nam blagoslavlja vsako skorjo kruha... O vedno, vedno bdi nad nami njeno oko, nas boža, vabi in svari.

V tem je pomen družinske posvetitve: Marija postane naša gospodinja

in mati. V vse ima vpogled, za vse ima skrb in zato za vse pri Bogu dobro besedo in od Boga božji blagoslov.

Ali ne bomo zaradi tega radi spolnili škofovega vabila? Pa kaj škofovega! Marijinega! Saj škof sam pravi: »Marija Vas je pozvala...« Zares, Marija sama trka na vrata našega stanovanja. Odprimo jih na stežaj!

Kako in kdaj?

Mnogo navodil je bilo oznanjenih že po cerkvah, podrobna navodila bo še izdal Škofijski odbor prvih sobot. V glavnem pa velja: Čisto po domače! Pripravite primerno Marijino sliko ali kip! (Najljubša Vam bo morda brezjanska; zdaj se tiskajo nove velike slike te naše najbolj česčene milostne podobe.) Izberite primeren dan in uro, ko ste vsi doma in povabite duhovnika. Najbolje župnika, lahko pa tudi vsakega drugega. Tudi vsak katehet bo rad ustregel Vaši prošnji in bo vesel, da bo smel prav on biti priča, ko se njegovi dijaki in dijakinje tudi v svojem domu, to se pravi, v svojem najbolj intimnem življenju, izročajo v varstvo Mariji, najboljši varuhinji lepe mladosti.

Dan posvetitve naj bo zares praznik za družino. Seveda praznik duhovnega reda! Prej opravimo dobro spoved, zjutraj pojdimo k maši in obhajilu, čez dan pa bodimo že vsi Marijini. Samo tako bo posvetitev kaj vredna. Zato naj ostanejo še naprej naša velika skrb prve sobote in dneva molitev vsaj ene skrivnosti rožnega venca!

Družinske posvetitve in »Naša Zvezda«

Novi letnik »Naše Zvezde« začenjamo s škofovim pozivom k družinskim posvetitvam. S tem smo dovolj označili njen letošnji program. Kolikor ji bo mogoče, bo odpirala Mariji pot v družino vsakega slovenskega dijaka in dijakinje. Kajti če bomo Marijo postavili za gospodarico naših družin in domov, potem ne bodo mogle prodreti vanje velike zmote sedanosti, zlasti ne brezbožni komunizem. Potem, upamo, da nam tudi sape in viharji, ki hrume preko naše zemlje, domov ne bodo porušili. Če pa bi jih, verujemo, da bodo vstali še lepši in trdnjši.

Zato smatramo obračanje vsega dijaškega življenja k Mariji in iskreni vernosti, ki raste iz domačega verskega izročila in cerkvene liturgije, za najuspešnejši boj proti vsem sodobnim zmotam, tudi proti brezbožnemu komunizmu. Marija se namreč ne imenuje kar tjavdan »acies ordinata — urejena bojna vrsta« in liturgija je ne slavi zastonj: »Gaude, Maria Virgo: cunctas haereses sola interemisti in universo mundo!«

Zato bomo letos družinskim in osebnim posvetitvam Marijinemu Srcu še in še posvečali pozornost. Vabimo k sodelovanju tudi vse dijake in dijakinje. Kakor ste lansko leto popisovali, kako se po Slovenskem moli rožni venec in kakšno mesto ima v slovenskem leposlovju, tako Vas vabimo letos:

1. Pošljite nam opise Vaše domače družinske posvetitve; priložite tudi slike Vašega domačega »oltarčka« ali »kota« .

2. Pri svojem branju, študiju in opazovanju življenja, skrbno zasledujte stare domače verske običaje, pesmi, izreke in druge spomine vernosti naših očetov.

Kar boste poslali, bomo — če bo primerno in bo prostor dopuščal — priobčili ali oddali na pravo mesto, da bo ob svojem času objavljeno. Najlepše stvari bomo tudi nagradili.

3. Če pa drugega ne morete, vsaj v »Zvezdi« vedno berite vse, kar Vam bo skušalo Vaš dom zopet odkriti ali napraviti kot svetišče, v katerem je Bog oče in Marija mati. (V tej številki n. pr. Bogkov kot.)

Oče je govoril . . .

Kadar v družini spregovori oče, vse prisluhne; kajti tehtna in upoštevanja vredna je njegova beseda. Posebno kadar leži nad družino stiska in nesreča, vse čaka očetove besede: on naj rzsodi, on odloči, on najde rešitev.

Tako je tudi v božji družini — Cerktvi. Kadar spregovori papež — oče, prisluhne vsa verna družina katoličanov. Pa tudi drugoverci — nekakšni sosodje družine — vsaj z molkom in tihim občudovanjem poslušajo njegove besede.

Sedanji oče velike Kristusove družine Pij XII. je že večkrat povzdignil svoj glas. A žal, ostal je dostokrat le »glas vpijočega v puščavi«, zlasti ko je narode pozival* k miru in slogi.

Zdaj pa, ko že ves svet čuti vojne grozote, je spregovoril znova in posebno slovesno. Vesoljnemu svetu je poslal okrožnico o skrivnostni povezanosti vseh kristjanov s Kristusom ali kratko o Cerktvi kot skrivnostnem telesu Kristusovem.

Zakaj ravno o tem? Na prvi pogled zares čudno! Saj se zdi, da je zdaj sto drugih vprašanj bolj perečih in bolečih. Če bi bila papež jaz ali Ti, kajne da bi hotela svetu povedati kaj drugega »bolj aktualnega in potrebnega«?

Papež Pij XII. pa ne tako! Celo sam poudarja v uvodu, da ga k tej okrožnici »ne nagiba le veličina nauka, ampak tudi sedanji položaj«.

V sedanjem položaju si sv. oče od poživljenega nauka o povezanosti s Kristusom obeta predvsem dveh velikih sadov:

1. »Upati je,« tako piše v 4. točki uvoda, »da bodo ta naša navodila, da bodo ti Naši opomini v sedanjih okolnostih rodili v vernikih bogate sadove. Saj vemo, da obračajo tolike nadloge in bolečine, ki v tej viharni dobi prebridko mučijo skoraj brez števila ljudi, če jih sprejmejo kot iz rok božjih, vdano in voljno — njihove duše po neki naravni nujni od zemeljskih in minljivih stvari k nebeškim in neminljivim. Bude jim neko skrivnostno željo po duhovnih rečeh in silno koprnjenje, v katerem jih Duh božji vzpodbuja in nekako priganja k bolj vnetemu iskanju božjega kraljestva. Čim bolj se namreč ljudje trgajo od ničmurnosti tega sveta in od neurejene ljubezni do zemeljskih reči, tem bolj so pripravljeni za dojemanje luči nebeških skrivnosti...«

2. »Razen tega,« nadaljuje skrbni oče, »upamo, da bo to, kar mislimo razložiti o skrivnostnem telesu Jezusa Kristusa, dobrodošlo in koristno tudi tistim, ki so izven naročja katoliške Cerktve. Saj so Cerktvi — kot se zdi — vsak dan bolj naklonjeni. Če gledajo, kako danes vstaja narod proti narodu, kraljestvo proti kraljestvu, in kako se razraščajo v neizmernost prepiri, zavist in nagibi za sovraštvu, se ozro ob tem na Cerkev in motre njeno edinost, ki je božjega izvora, edinost, po kateri so vsi ljudje vseh rodov v bratski zvezi združeni s Kristusom, tedaj jih ta družba ljubezni gotovo sili k občudovanju, navodila ter pomoč božje milosti pa jih vabita, naj postanejo tudi sami deležni te edinosti in ljubezni.«

To dvojno upanje — upanje, da more zavest povezanosti s Kristusom duhovno poglobiti vernike, in upanje, da more čudovita edinost Cerktve

pomagati k spravi in ljubezni, je torej papeža prav v sedanjih razmerah vzpodbudilo k razlagi tega vzvišenega nauka o Cerkvi.

To je storil sv. oče v štirih delih, katerih naslovi so: Cerkev je skrivnostno telo Kristusovo, Zveza vernikov s Kristusom, Zavrnitev zmot in Ljubimo Cerkev. Prvi trije deli podajajo predvsem razlago, zadnji, najbolj pristržen del, pa vsebuje polno prelepih vzpodbud za ljubezen do Cerkve.

Okrožnica je preobširna, da bi jo mogli v »Naši Zvezdi« natančneje obravnavati. Hoteli smo nanjo le opozoriti posebno višješolce in višješolke. Upajmo, da jo bomo kmalu dobili ne samo v prevodu, ki ga ima nova številka »Škofijskega lista«, marveč tudi v poljudni priredbi s potrebno razlago. Zelo prav bi bilo, če bi n. pr. mogla podobno kot druge papeške okrožnice iziti v zbirki »Naša pot« in bi si jo vzele naše verske organizacije za študijski program vsaj enega leta. Kajti po vsej svoji vsebini pomeni le nadaljevanje in poglobitev dosedanjih okrožnic.

Zdaj ko so velike zmote sodobnega časa načelno pojasnjene in obsojene — in jih mora vsak katoličan zavračati kot jih je zavrnil papež — je treba, da s papežem obrnemo svoj pogled tudi v svojske globine krščanstva in se trdno usidramo v najglobljih skrivnostih naše vere, da bomo proti zmotam oboroženi tudi z lastnim najboljšim orožjem. Papež Pij XII. je napravil le nov, času potreben in primeren korak naprej na poti, ki so jo hodili njegovi predniki, zlasti Pij XI. Sam nam je dal živ zgled za praktično socialno in človekoljubno delo s svojo velikopotezno in v vsakem oziru nepristransko akcijo za vse trpeče v sedanji vojni, v novi okrožnici pa zopet zgled in vodilo za pravo katoliško mišljenje, študij in govorjenje. Prav je, da gremo vsi po papeževih stopinjah, da tako mislimo, tako govorimo in tako delamo, kakor misli, govori in dela on.

To je naša sinovska dolžnost; kajti naročil nam je — oče.

Škof dr. Gregorij Rožman o kongregacijah

»Marijine družbe so že dvakrat v zgodovini kraljestva božjega med našim narodom prerodile versko življenje; pa zaupamo, da so tudi v današnjem položaju Cerkve najuspešnejše sredstvo poglobitve in prenovitve resnične vernosti. Marija in Evharištija, v tem je naše rešenje! Po Mariji do evharističnega Jezusa — bodi vodilo Marijinim družbam.«

(V pismu, poslanem leta 1951. zborovanju voditeljev.)

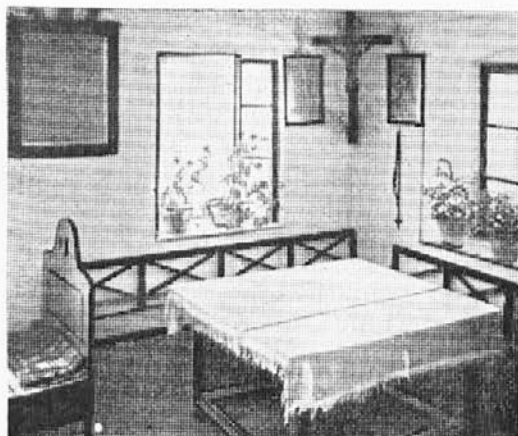
»V Apd 1, 12-14 je opisana prva kongregacija duhovnikov...: 'Vsi ti so enodušno vztrajali v molitvi... z Marijo, materjo Jezusovo...'

Od Sv. Duha inspirirani tekst nam predlaga marijansko kongregacijo kot sredstvo, da se vzgojimo v apostole in si ohranimo apostolskega duha za duhovniško delo med verniki. Brez Marije, kraljice apostolov, noben duhovnik ni in ne more biti resničen apostol; saj brez Marije niti pravega razmerja do Kristusa niti našel ne bo.

Nam je kongregacija, t. j. sinovska posvetitev in vdanost Mariji, Jezusovi Materi, šola apostolstva, in po Mariji, srednici vseh milosti, tudi poroštvo milosti, ki so za apostolat potrebne... Vedno so še in še bodo tudi za naprej kongregacije času primerna organizacijska forma vseh, ki imajo voljo posvetiti sebe in druge...«

(V uvodu v knjigo »Pet in dvajset let pod Marijinim varstvom«, Ljubljana 1955.)

Bogkov kot

Kot v Slomškovi rojstni hiši.

Sredi prostora naših vsakdanjih skrbi, sredi krepkega, žilavega življenja ljudi, sklanjajočih se k svoji zemlji, da, tudi sredi naših grehov — čebelnjak milosti, božji kot nad mizo...

Nad vso hišo razteza križani Bog svoje roke, kot bi hotel z njimi povezati hišne stene, kot bi hotel v svojem objemu združiti vse naše maloverne duše, vse naše kretnje in vse, kar napolnjuje in dopolnjuje naše življenje.

Nič ni lepega v tem razpetem Jezusu za naše zlagane, človeške oči. Njegovo telo je sloko, iztegnjeno in rumenkasto kakor kačnikov cvet, le prtič okoli ledij

je srebrn in velike rane po telesu so rdeče kot mak. Težke kaplje krvi se mu prelivajo po prsih, zapetjih in stopalih. Nobenega sorazmerja ni v Odrešenikovem krvavečem telesu, nobene miline v njegovem obrazu, le nemo trpljenje, kot ga je doživel v svoji duši preprosti rezbar, ki je v zimskih dneh s težkimi, nerodnimi rokami rezljal na svojih kolenih bridko Martro božjo. In prav v tej otroški žalosti počiva velika lepota. Jezus diha, trpi, dan za dnem preživlja smrtno grozo in mi svoje Odrešenje. In sleherno uro nas pretresa krik umirajočega Boga, ki se mu izvija iz odprtih, temnordečih ust. Kajti pri nas poznamo smrtni krik: slišali smo, kako so ga kriknila krvava usta drvarja, ki ga je podrlo drevo; usta pastirja, ki ga je zasulo v plazju; slišali smo rjuti živino, ko se ji je zarezal nož v goltanec in čuli smo ga v umiranju dreves, ko se zrušijo pod zadnjim udarcem sekire... Tudi te v smrtnem trepetu razpete oči poznamo in drgetajoče roke z napetimi, modrimi žilami, močne in žive kot korenine dreves...

Ko sedamo za mizo, živi z nami Bog v svojem odrešujočem umiranju, ko odhajamo na polje in v gozd in k živini, nas spremlja njegov blagoslov. Nad veselimi svati bdi in nad prvim jokom dojenčka — nerazdružen del naše biti je postal in nikoli mu ni dovolj prijateljstva človeških otrok. Že staro mater je sprejel ta trpeči pogled, ko je stopila s poročnim vencem v hišo in ko je zazibala svojega sina in vnuka, je Jezus še prav tako razpenjal svoje prebodene roke kakor danes, ko jaz strmim vanj. Že tedaj sta ob križu klečala ta dva angelčka s svečniki v rokah, ki se tako zmrdnjeno držita, kot bi sveti Marjeti olje izpila. Najbrž se tudi onadva bojita mrtvaške glave pod križem, ki otroke s takim strahom navdaja...

Na levi strani križa je podoba svete Barbare, pomočnice v smrtni uri, ki jo je njen kruti oče Barbaron dal zazidati v temni stolp in so ji sami angeleci stregli. Devica pa je častila sveto Rešnje Telo. Nazadnje pa ji je hudi Barbaron z mečem glavo odsekal. Zato ima svetnica v rokah stolp in zlat kelih s hostijo ter velik, velik meč, na glavi pa zlato krono. Oj, ti ljuba Barbara s svojo rdečo haljo in modrimi očmi — pomagaj nam v naši zadnji uri.

Zraven visi podoba nebeškega tesarja Jožefa z njegovo žago in božjim Otrokom. Ta dobri starec s kodrasto brado, ki je kakor velik modrikast cvet, ne sme manjkati v nobeni naši hiši. Potomec starih kraljev se je

naselil nad našo mizo ter nas varuje s prav tako skrbjo, s kakršno je bdel nad otroštvom betlehemskega Deteta.

In sveta Ana, zavetnica mater, h kateri molijo naše žene, ko prisluškujejo prvim utripom novega srca pod svojim srcem! V naročju drži veliko knjigo in poučuje malo Marijo. Z levico jo objema čez ramo in s prstom desnice kaže na knjigo. Morda že sluti veliko poslanstvo svoje hčerke, morda ni več daleč tisti pomladni dan, ko bo angel Gospodov pokleknil pred Marijo in se bodo začele dopolnjevati besede, ki jih morda prav zdajle govori mati hčerki, kakor naše matere pripovedujejo otrokom zgodbe: »Rodil se bo Mesija, ki bo odrešil svoje ljudstvo...« In Marija jo posluša. Njene roke so sklenjene na prsih in njena glava je nalahno sklonjena. Prav zadaj pa se zadovoljno stiska oče Joahim, ves ponižen in preprost, čeprav je duhovnik v svetišču Gospodovem.

In tu je še sveti Izidor, nebeški kmet, pastir božjih poljan, pevec ob rajskih potokih. Sredi travnika kleči, pod hribom s cerkvico, ki ima dva stolpa in rdečo streho. Spredej orje na rumeni njivi angel z zlatimi krili in plug vlečeta dva rjavordeča volička. Na desni pa raste veliko drevo s tremi krošnjami, zelo brestu podobno. Te slike se nikoli ne morem dovolj nagledati. Zdi se mi kakor posvečeni odmev kmetovega trpljenja. Prav na tega svetnika mislijo otroci, kadar pojo:

»Svet Izidor ovčice pasel,
lepo žvižgal, lepo pel...«

In dela jim družbo na polju in paši in varuje kmetu hišo in hlev.

Na desni strani križa pa sveti Florjan v operjaničeni čeladi vliva vodo na gorečo cerkev iz rumene golide in sveti Jurij na belem konju prebada z dolgo sulico zelenega zmaja, ki mu šviga ogenj iz žrela.

In končno večerja slovesa: trinajst mož je zbranih okoli okrogle mize in eden drži v rokah kelih in kruh. Nemo strmenje je v teh obrazih, božja beseda zveni v njihovih ušesih — še nas napolnjuje, še nas posvečuje. V to sliko se ozre kmetov pogled, ko moli: »Daj nam danes naš vsakdanji kruh...« — Toda z grozo zapazim, da ima eden izmed dvanajsterih možnjov v rokah in zelenega hudiča za vratom...

O, preprostost steklenih podob naših domov, obrobljena z nerodnimi črnimi okvirji, kakšna pesem zveni iz tebe, kako velike stvari nam hočeš povedati. Kar ni zmogla največja prebrisanost modrijanov, je tebi uspelo: prikleniti naša srca na lestev med zemljo in nebom.

V navzočnosti teh dobrih nebeških gostov nad mizo dobi vsaka naša beseda in kretnja lepši pomen in je polna novega upanja. Jezus, naš trpeči Brat, ne sme nikoli zapustiti svojega kota, kakor ne lastovke svojega gnezda pod napuščem. Tudi če hišo prodajo — Bog mora ostati, ker je temeljni kamen hiši in vez njenih oglov. Le za božič se umakne jaslicam in v majniku lurški Mariji. Svetniki se nam vse leto nasmihajo s svojimi minijevimi ustnicami ter se pomenkujejo z nami. Ne slišimo njihovih besed, toda srce jih čuti.

Oljéna vejica z blagoslovom zadnje cvetne nedelje, je zataknjena za ramena križa — varuje nas pred hudo uro ter odganja bolezni od hiše.

Na prtičku pod križem kljujeta dva bela golobčka klas in grozd.

Gledam in čutim, kako me vsega prevzema dobra milost.

Prošnja

Tebi, Večni,
ki si to zemljo ustvaril,
upodobil jo in jo napolnil,
ko vrtnar posodo dragoceno,
z žlahtnim cvetjem
naših teles in duš,
da je sončna ko zoreči klas,
pojem
prošnjo pesem za nas!

Pojem, ko se dan skloni v mrak,
pojem, ko jutranje rose krope
našo in tvojo zemljo,
mesta, vasice, polja in goré.

Pojem ob tožni spremljavi mrtvih zvonov,
ki so v molke mrličev
pretili svoj glas.

Pojem Ti, Večni,
in prosim
za nas!

Ne sam —
sem pevec le, struna,
ki tisoče prstov drhti preko nje,
sem klic med tisoči klicev,
sem roka med tisoči sklenjenih rok,
dijočih se k Tebi,
o Bog,
da slišiš nas
in uslišiš!

Glej,
ljubil si nas bil doslej,
Tvoje roke
so blagoslavljalje njive,
travnike, hoste in hleve,
klenega zrnja nam sipale v kašče,
rezale dober in tečen kruh;
zemlji dajal si plodne rasti,
žuljavim rokam miren počitek v nočeh.
Blago si čuval nad srečo družin,
se sklanjal nad zibke,
mehko zapiral
za večni spanec oči.
Bili smo v Tvojih dlaneh
drugi in ljubljenei drobci sveta.

Zakaj, Stvarnik naš,
Oče naš,
Rednik naših rodov,
odmaknil si roko,
odvzel blagoslov
z naših teles in duš?

Zakaj si nas peljal
v temo mrtvaških senc,
na bridke otoke
in mesta izgnanstva?

Težak je moral biti naš greh,
da si spremenil
se v Maščevalca.

Usmili se nas!

Z bridkim trpljenjem nas očiščuješ;
zdaj skloni se k nam,
spet Oče postani
in vrni nas k miži
svoje dobrote!

Glej, ranjena zemlja,
polomljeni plugi,
požgani domovi,
kjer hodil si v gosti,
porušene cerkve,
kjer bil je Tvoj stan,
Te prosijo mir!

Glej, solze vseh mater
in vzdihni očetov
in joki žená
in bednih otrok,
in mrtvi v grobeh,
Te kličejo, prosijo.
Usmili se nas!

Spet se nasmehni,
razjasni mrakobo,
iz čiste vedrine
ozri se na nas!
Poljubi to zemljo,
zaceli nam rane,
sence razgrni,
povrni se k nam!
Naj v praznično jutro,
ko svetli zvonovi,
zapoje Tvoj glas,
da zopet smo Tvoji!
Oče, naš Oče, usmili se nas!

Nave knjige

Goossens Albert D. J., *Življenjske smernice I.* — V zbirki knjig, ki jih izdaja Marijina kongregacija duhovnikov in bogoslovcev v Ljubljani, je izšla zelo zanimiva knjižica, ki bo vsakemu dijaku služila kot resnično vodilo. Vsak dijak dostikrat občuti, kako so njegovi dnevi nekam prazni in brez prave vsebine. Pisatelj knjižice pa bi rad vsakemu pomagal zgraditi dnevno življenje tako, da bi mu bilo včasno in večno korist. Zato obravnava vsa dnevna opravila in jim daje pravi smisel. Tako spremlja dijaka od jutra do večera in ga uči živeti bogato notranje življenje. Veliko zaupanje stavi nanj in mnogo pričakuje od njegove plemenitosti. A kaže mu edino zdravo in trdno pot, kako more postati v svojem majhnem življenju velikmož.

Knjižice ne moremo dovolj priporočiti, saj je po svoji sodobnosti nekaj izrednega v naši nabožni literaturi. Za primer priobčujemo v tej številki kratek članek o učenju v šoli, ki je za vsakega važen prav zdaj ob začetku šolskega leta. Preberi ga, knjižico pa kupi in uresniči v lastnem življenju! R.

Dr. A. Snoj, *Jezus Kristus.* — V Ljudski knjigarni je izšla v lepi, priročni obliki drobna knjižica z gornjim naslovom. V uvodu opisuje razmere v Palestini ob Kristusovem času, poglobitveni del knjige pa zavzema opis Jezusovega življenja in delovanja v besedah evangelistov samih. Izredno lepo in posrečeno sestavljena knjižica služi

Kaj pa letos?

Bilo je v jesenskem večeru. Ravno smo se vrnili v zavod s počitnic. Dijaki so bili že v spalnici, vsak v svojem kotu. Nisem se hotel sleči. Sedel sem na posteljo in se potopil v prijetno razmišljanje o novem šolskem letu. V moji duši je nastal sledeči razgovor, katerega celota in posameznosti so se mi tako vtisnile v spomin, da ga ne bi mogel pozabiti celo večnost.

»Sedaj sem v sedmi; najboljši sem v razredu, na zavodu in morda ni v celem Parizu boljšega dijaka od mene. Prihodnje leto bom pa ob sklepu prejel častno nagrado. Nato se bom vpisal na pravno fakulteto... Pridobil si bom veliko imetja in velik ugled. Toda en sam poklic ne zadostuje. Želim si kaj večjega in boljšega... Postal bom pisatelj. Ali bom sprejet za člana Francoske akademije? Gotovo... Kako lepa bodočnost me čaka! Kakšna sreča! Pogum! Oče in mati in sestra bodo z menoj srečni. Imel bom veliko prijateljev. Kupil si bom hišo na deželi, v bližini Pariza. Oženil se bom. Kakšna sreča v ljubezni!

Tak je bil prvi del notranjega razgovora, ki se je ustavil v uživanju bodoče sreče. Pa tudi v tem uživanju sem vedno klical: Še in še!

Moral sem si priznati, da bom na tej stopnji svoje sreče toliko in toliko star. Da bo moj oče takrat mogoče že zelo star, da bo takrat morda že umrl. Mama bo morda dalj časa živela, toda več kot za deset let ga gotovo ne bo preživela. In če bi sestra umrla pred menoj! Če bi umrl ta in ta! Če bi moral izgubiti svojo ženo! Mnogi ljudje prežive vse svoje prijatelje, celo družino, celo otroke! Kako mora vse to biti žalostno...

Svetlo sonce, ki je pravkar ožarjalo mojo domišljijo, je svetlobo spremenilo. Širok temen oblak se je peljal mimo. Vse je bledelo in moral sem si priznati: Nazadnje bom umrl tudi sam... Prišel bo trenutek, ko bom ležal na postelji v smrtnem boju... Umrl bom in vsega bo konec... To je torej življenje: vsi se rodijo, vsi umrjejo... Od začetka sveta do konca, vedno enako. Rodovi se pojavljajo in hitro izginejo; vsak živi le trenutek in potem konec... To je vendar strašno! Misel na to me je v strahu in grozi ohromila...

Zakaj vendar ne poiščemo globokega smisla vsemu temu? Nobenemu ni mar za to, vsak premine, ne da bi se vprašal, zakaj in kako. Živijo kakor mušice, ki plešejo in godejo v sončnem žarku... Kakšen smisel ima to, da se prikažemo

za hip na površju reke, ki teče dalje? Zakaj odhajamo naprej? Zakaj smo se sploh prikazali???

Bil sem iz sebe. S strahom sem strmel v nerešljivo uganko. V obupu sem zbral vse svoje sile in skušal najti izhod. Ali je res to vsa resnica o meni? Ali je mogoče, da je tako nesmiselna in brez koristi? Ali imajo stvari kak smisel in kateri je? Če to ni ves smisel, kje pa je?

Nobenega odgovora nisem našel na ta vprašanja, vendar pa sem začel misliti na Boga. O moj Bog! Ali je sploh Bog?

Obup je naraščal in napravil sem še zadnji poskus: Čutil sem, da se vse sile mojega bitja zbirajo v nekem središču. Vstopil sem v dušo in v trenutku posegel v globine, za katere nisem nikdar vedel. Še danes se spominjam teh globin brez dna. Nenadoma mi je iz temnega in skrivnostnega prepada planil oster krik, ki je rezal in trgalo s podvojeno silo in bi mogel seči v neskončnost in celo do Boga, če res on vse stvarstvo obdaja... O Bog! O Bog! sem kričal. Pa nisem kričal sam. Nekdo drug je kričal v meni in dal mojemu kriku neodoljivo silo. O Bog, o Bog! Luč! Pomoč! Reši mi uganko, o Bog! Obljubim in prisegam ti, daj mi spoznati resnico — in vse življenje ji bom posvetil!

In tedaj sem začutil, da nisem kričal zastonj... Začutil sem, da je odgovor...

Moj Bog in moje vse!

(Souvenirs de ma jeunesse p. 32—40.)

A. Goossens D. J.

Ta ima pa srečo!

O svojem tovarišu praviš večkrat: »Ta ima pa res srečo! Pri študiju se prav nič bolj ne trudi kot kdo drugi. Ravno nasprotno: nihče si ne dovoli toliko prostega časa, nihče toliko ne bere, nihče ni tako brezskrben, ko se bližajo izpraševanja in izpiti. Pa vendar povsod uspe in ob koncu leta je skoraj povsod prvi. Kakšna sreča zanj, da more tako in da ima vse talente. Jaz pa se ubijam, kolikor morem, pa vse zastonj.«

Srečo ima! Mogoče. Najdeš mladega človeka, ki je izredno obdarjen z razumom, spominom in domišljijo. Dobiš celo genije, so pa redki. Vendar pa mislim, da je tvoj »srečko« le bolj »kavelj«, ki zna bolje kot drugi porabiti svoj čas in ga izkoristiti, ki zna najvišjo umetnost: dobro urediti svoje delo. Glavna skrivnost takih je navadno: popolnoma izkoristiti šolski čas. Ti pa ga verjetno v veliki meri zapravljaš.

za duhovno branje in premišljevanje. Veliko koristi more prinašati dijaku in dijakinji kot pomožna knjiga pri študiju in predelavi veroučne snovi. Poceni je tudi. Prištedi nekoliko denarja, ki ga sicer uporabiš za eno ali dve kinopredstavi in kupi knjižico! Pogosto jo jemlje v roke in jo skrbno prebiraj! Veličastna podoba Jezusa Kristusa bo vstala pred tvojimi duhovnimi očmi, da boš resnično vzljubil Njega, ki si ga že morda pozabil. J. Š.

Vrtovec V. D. J., *Pešem življenja*, Glasnikova knjižnica 16. — »Bratom in sestram za spomin in dobro srce« poklanja p. Vrtovec to knjigo, ki jo kar takoj označimo kot najlepšo, najprisernejšo, najbolj našo slovensko meditativno knjigo za člane in članice naših dijaških kongregacij, a prav tako za vso našo učečo se mladino, ki je dobrega srca. Štirideset meditacij, štirideset izbrušenih biserov je nanizal pater v pisan venec, ki ga bo sleherni prebiral z veseljem in se ob njem vnel za notranje življenje ter rastel ob njem v duhovni lepoti. Starejšim naročnikom »Naše Zvezde« bo ta in ona pesem te knjige — res pesem, duhovna pesem, saj je vsaka meditacija psalmistično ubrana in podana — že znana iz tistih let, ko je avtor tako skrbno in lepo urejeval naše kongregacijsko glasilo. Drugim spet iz njegovih kongregacijskih nagovorov in še drugim z duhovnih vaj, ki jih je vodil, ali z raznih kongregacijskih zborovanj in še s taborjenja v lepem kongregacijskem domu na Visokem, ki je vzrastel ob njegovi vneti in njegovem prizana-

devanju. Kakor ste pravič z navdušenjem brali njegove prispevke v »Zvezdi« ali ga verno poslušali, ko vam je s svojo toplo lirično, to se pravi iz srca prihajajočo besedo govoril, tako in še bolj vas bodo zdaj zajele in ogrele te meditacije, povezane v celoto, ki poje in je res — Pesem življenja.

Pohvalno moram še omeniti, da je knjiga v opremi arhitekta Gajška res izredno okusne zunanosti, da je tiskana na lepem papirju in da jo krasi še 18 posrečenih reprodukcij najlepših domačih in tujih Marijinih in drugih slik.

Dr. Joža Lovrenčič.

Gosar Andrej, Eden je Gospod. Nova založba, Ljubljana 1945. — Vedno smo veseli knjig, ki so blizu resničnega življenja. Kadar pa so obenem blizu evangelija, so nam še posebno ljube. Obojno odliko ima nova knjiga znanega slovenskega socialnega pisatelja Gosarja. Zelo dobro pozna vsa vprašanja človeške družbe, njeno trpljenje in skrbi za bodočnost, kot globoko veren katoličan pa si upa tudi pogumno pokazati, da zanje ni drugod rešitve kot v Kristusovih razodetih načelih, kakor jih edino pravilno uči Cerkev — kraljestvo božje na zemlji. Med temi načeli je največje in najvažnejše — ljubezen. Globoka, iz vere živeča ljubezen do Boga in do človeka, ki jo po božji volji mora uresničiti sleherni kristjan. Pa ne polovičarsko ali hinavsko kakor farizeji, ki so bili brez nje, ampak dosledno in tudi za ceno velikih žrtev, žrtev častihlepnosti in oblastilželjnosti, pohlepa po tujem imetju in pravicah. Kdor ni pripravljen zaradi nadna-

Vsak dan prebiješ v razredu tri do pet ur. Kakšno korist imaš od njih? Pogosto zelo majhno. Kvečjemu si nabral nekaj spačenih in neprebavljenih hieroglifov, ki krase tvoje zvezke in ki si jih boš moral osvetliti, urediti in si jih prisvojiti v nekaj urah študija. V šolskih urah so se pač obogatili tvoji zvezki ne pa tvoja glava. Zakaj? Ker si bil bolj pasiven kot aktiven.

V šoli so razlagali latinsko, grško, nemško, francosko ali angleško besedilo, kaj vem? Niti en hip ti ni prišlo na mar, da bi sam poskusil predstaviti. Tvoja glavna skrb je bila, da si prepisal v zvezek natančno prestavo, in to te je tako zaposlilo, da si zgubil vsako zvezo s prvotnim besedilom. Sedaj pa se moraš potruditi, da boš uredil prestavo in besedilo in popravil enega ob drugem. Dolgo in nič kaj prijazno delo, ki ti bo požrlo ure študija.

Tisti pa, o katerem si ravnokar trdil, da ima posebno srečo, je bil v istih šolskih urah vse drugače bolj delaven kot ti. Potrudil se je, narediti tako, kot če bi njemu samemu dali nalogo, naj besedilo prevede. Popolnoma je tudi doumel težka mesta. S svinčnikom je podčrtal nove besede, ob robu si je zaznamoval bolj zamotane stavke. V njegovem zvezku je prav toliko kot v tvojem. Poleg tega pa on res pozna besedilo in ve še mnogokaj, kar je tebi čisto neznan. Ali se je potem čuditi, da mu doma zadošča samo še kratek pregled, da si dokončno obdrži dobljene rezultate? Ti pa, nesrečnež, imaš še vse delo pred seboj.

Ob zgodovinskem, zemljepisnem ali slovstvenem učbeniku je profesor razlagal posamezno dobo, dejstvo, nauk. Pustil si ga, da je po mili volji govoril in si mu le od daleč sledil, potopljen v sladko dremavost, ali pa si se zabaval z nedoločnim sanjarjenjem, ki ti je sililo v glavo; morda te je zanimala muha, ki je brenčala okrog tebe in se ti zdela vse bolj zabavna kot profesor, ki je govoril. V sredi sanj si si dejal: »Saj je vse v knjigi, in v njej poiskati boš menda tudi znal.«

Je mar to res?

Vse, praviš, boš našel v knjigi? Ne. Profesor bo gotovo temu, kar je v knjigi, dodal še kake podrobnosti. Pa recimo, da je vse v tvoji knjigi. Koliko se boš moral truditi, da boš določil, kaj je važno in kaj je le postranskega pomena. Čeprav je tiskarstvo že toliko napredovalo, vendar tvoja knjiga nima moči, kot jo ima glas in obraz učiteljev, da bi dala obliko snovni gmoti, da bi v tvojem duhu, da, skoraj v tvojih čutih po pravi vrednosti razmestila vse dele obravnavanega vprašanja.

Še enkrat — tvoj »srečko« je zelo pazljivo poslušal. Prav vsega, njegovega duha in njegove čute, sta prevzeli profesorjeva beseda in kretuja. Ko se

vrne domov, ima v glavi jasno predstavo o vsem, kar so mu povedali. Še malo mu je treba po vrhu pogledati v knjigo in že lahko govori o stvari.

Nikar pa ne prezri poleg tega, da se je fant v tem športu uril že leta in da je ob tej igri njegov razum postal prožen, da si je izuril spomin in si pridobil moč in spretnost, hitro dojemati in si zapomniti, kar mu razlagajo.

Izrabi bolje šolski čas. Bodi v šoli delaven in vse se bo spremenilo. Bolje boš spoznal snov, ki jo uče; privadil se boš bolj plodovitih metod; z manjšim trudom boš dosegel večji uspeh. Ostalo ti bo časa na pretek, ki ga boš mogel porabiti za branje, ki te privlači, za opravila, ki te zanimajo, da celo za počitek, ki si ga želiš in brez katerega si moral biti do sedaj, ker nisi imel časa, da bi si ga privoščil.

(Iz knjižice: *Življenjske smernice.*)

Vinko Zaletel

Dve iz Sibirije

Mežnar Janez

Je namreč dijakinja. Oče je delavec. Bila je zima, ko sem jo prvič obiskal na domu — v šupi. Učila se je stenografijo. »Pa kako moreš pisati v takem mrazu?« »O, že gre, gospod.« Sedaj že dve leti spoznavam njeno vedno zadovoljnost. Takoj je pokazala sliko: »To je pa naš Mirko.« Orosile so se ji oči, poletel se je namreč ponesrečil v planinah, na koloniji. Pa tak fant! Kako ga ima rada! Vedno mu prinaša rož na grob in pred njegovo sliko. Še enega brata ima, hvala Bogu, in je priden dijak tretješolec, še bolj hvala Bogu. Ljubezen do pokojnega brata in do živega jo tudi v mrzli sobi greje in zato ne išče ljubezni drugod.

Pa zakaj mežnar? Zato: Z žično oviro so ji zaprli pot v cerkev. In ona je ena izmed tistih, ki brez cerkve, svete maše ne bi mogla živeti. Pa sem prišel čez blok tja maševal. Na veliko noč prvič in prav pred njeno stanovanje, in morala je postati mežnar: pripraviti oltar, okrasiti ga s cveticami, obveščati ljudi, pripravljati otroke in še sto silnosti. Pri maši je bilo za rečne razmere revno, a prisrčno, domače. Kakšna sreča zanjo: pripravljati Kristusu pot kot Janez Krstnik, njen patron. Nekoč sem bil pa hud: v svoji revščini je z edinimi lirami, ki si jih je prihranila, kupovala rože za oltar. Pa je tako prisrčno pogledala: »Gospod, vsaj to veselje mi pustite, nekaj moram pa tudi jaz žrtvovati.« O, saj je veliko žrtvovala v poldrugem letu mežnarne službe.

Slaba lastnost: Večkrat zbolí. Saj ne pove, le vidimo, da obnemore. Ni ji skrb, kaj bo z zdravjem, ampak kaj bo s šolo. Seveda, če bi bila bogata, bi imela zdravnika, zdravila, dobro hrano, lepo stanovanje. Vsega tega ni, a njena duša v trpljenju bogata. Zato ni res, kar je rekla prejšnji teden v bolezní: »Gospod, najbolj mi je hudo, ko vam vaših dobrot ne morem z ničemer povrniti.« »Z duhovnimi darovi še več povrneš.« »O, to ni nič.« Je, veliko je, moj dragi mežnar. Bog ima pač drugo kalkulacijo in knjigovodstvo kot se ga učite na trgovski šoli. In če je v stanovanju zaradi majhne očetove plače deficit, pa je pri Njem kredit.

ravne ljubezni, kakor jo uči evangelij, vsega tega zapustiti, tisti ni ničesar razumel o pravičnem in krščanskem socialnem redu in je bolj škodljiv kakor koristen član Cerkve in človeške družbe. Te in podobne nazore nam podaja Gosar v svoji knjigi, ki je drobna, a izredno bogata za sedanjí čas. Kdor to knjigo prebere, bo morda bolj razumel, zakaj smo doživeli hude čase. Vredna je priporočila in počasnega in temeljitega prebiranja.

Zorko Simič, *Prebujenje*. Roman iz dijaškega življenja. Izdala Nova založba v Ljubljani, 1945. Str. 350. — Slovensko slovostvo že dolgo ni prineslo tako sveže in žive knjige, kakor je ta roman iz dijaškega življenja, zgodba o treh prijateljih: Jožetu, Dušanu in Milanu, ki v Ljubljani sredi šole, umetnosti, ljubezni, v siromaštvu, delu in sanjah preživljajo nemir današnjih dni ter z iskrenostjo in pogumom zmagojevo svojo dušno in gmotno stisko. Eden izmed njih, Milan, omaga sredi revščine in sanj, druga dva najdeta pot, Dušan k resnici in lepoti, Jože k domu in zemlji. Cela vrsta dijaških zgodb in usod stopa mimo nas in razmiška pogled v širino današnje Ljubljane.

Knjiga se s svojimi tremi deli skoraj simbolno opira na gesla iz Župančičevega »Prebujenja« in hoče biti zares izpoved prihajajočega rodu, posebej pa še klic nazaj k domu, k zemlji, modri, močni in dobri materi, iz katere vre neizčrpno življenje.

Dijaštvu bo knjiga še posebno ljuba, ker je iz njegovih vrst ne samo po vsebini, temveč tudi po pisatelju, ki je knji-

go napisal še kot dijak na učiteljskišči. Zares moramo biti veseli mladega pisateljskega talenta, ki se nam v njem obeta; in zato veseli že njegovega prvega velikega uspeha. Knjigo naj vsak vsaj prebere, če je kupiti ne more. N. Z.

Из življenja kongregacij

Akademska kongregacija Sedes Sapientiae. — Naša akademska kongregacija Sedes Sapientiae stopa v novo leto tvornega oblikovanja duš in značajev in v novo leto akcijskega delovanja med tovariši akademiki. V polni meri se zaveda poslanstva, ki ga ima na univerzi, in hoče po želji prevzvišenega g. škofa zjeti v svoje vrste vse slovenske akademike.

Sestanki naše kongregacije so zanimivi in privlačni. Sestajamo se ločeno po fakultetah, tako da lahko obravnavamo probleme, ki se-

Daj nam danes
sodanji kruh...

Dijakinja Marija

Sibirija, ne ruska, ampak ljubljanska. Baraka lesena, deske s papirjem obite. Ena soba in majhna kuhinja. V njej: mati vdova, (trenutno z zlomljeno roko) in šest otrok. Med njimi dijakinja Marija. Ko sem dopoldne hotel vstopiti, so se prestrašili: »Joj, gospod, pa še ni nič pospravljen. Pa Mariji je bilo slabo! Ne vem, kaj ji je; še k maši ni mogla.« No in pomenili smo se zaradi tega kar v veži.

O Mariji samo tole: pri maši sem jo videl skoraj vsako nedeljo. Izven doma okusno, lepo oblečena. Šolo je izdelala s prav dobrim uspehom. Obraz razodeva milino, plemenitost, poštenost. V nedeljo sem jo srečal s sestro, ki že nekaj zasluži, na poti v Dramo, da vidi »Desetega brata«.

Dobro. A rad bi, da bi se vsi dijaki in dijakinje oživeli z mislimi v to družino. Kako more mati, bolehnata in še v teh časih, preskrbeti družini hrane in obleke? Ali ne morajo kljub marljivoosti matere večkrat stradati? Kako naj se v tem stanovanju drže higienskih predpisov? Ali pomisliš Ti, ki si morda sit in imaš sam svojo sobico in še morda cepueš, na Marijo, kako se more učiti »v miru« doma in ima sedaj (zaradi meje) poldruge uro daleč v šolo in vendar izdelata s prav dobrim? Kako naredi Marija, da je kljub revščini vedno dostojno (ne razkošno!) oblečena? Kako da ima v tej okolici, kjer je toliko umazanije, greha, brezboštva, surovosti, še vedno tako plemenit izraz? Kako da ne gre v kino, ampak se še zanima za slovensko kulturo?

Brez dooma: Marija je iz revne družine in življenje iz vere dela čudeže. A zaveda se tudi dolžnosti do svoje zgarane matere-vdove, do sebe in svoje bodočnosti. Življenje v bedi vendar ni burka! In če naj bo krivica, da živi Marijina družina v eni sobi med trhljimi deskami, družina z nadebudnim dijakom-edincem ali dijakinjo pa v oili, ali ni krivica in greh na kvadrat, če slednji morda zapravlja čas in denar, vse leto liže sladole in bombone in se orte po kinih, a eni izmed Marij ne bo privoščil lire ali malice v šoli ali vsaj sočutnega pogleda?

Pomisli, če Te morda ni lahko pred Marijo sram!

*

Se tole: pisateljica Gelč Jontes je letos napisala knjigo: »Sreča na črepinjah«. V njej slika vso moralno gnusobo in propalost ljudi iz naših predmestij, tudi iz Sibirije. Pravijo, da gotovo dobro pozna razmere tam, da jih more tako opisati. Res, pozna jih, zato je pokazala blato. A če bi jih poznala še bolje in preiskala, bi našla v blatu tudi bisere. Tudi ti so. Menda bi bilo boljše ljudem pokazati luč kot temo, ali vsaj oboje. Morda pa nima čuta zato?

Kopač Janez C. M.

Sodobni misijonski problemi

I.

Ker se moramo Slovenci v teh težkih časih na vse načine boriti za svoj obstoj, je razumljivo, da se trenutno ne ukvarjamo dosti z drugimi problemi, zlasti ne z misijonskimi, ki nas niti v mirnih časih niso veliko zanimali. In vendar bi nas kot kato-

ličane moralo zanimati, kako si Cerkev osvaja pogan-
ske narode in kakšne uspehe ima pri tem delu. Bolj bi nas morala zanimati misijonska fronta kot
vse druge vojne fronte v sedanji vojski.

Misijonsko vprašanje je torej za nas važno
vprašanje in zasluži, da se z njim ukvarjamo. Kot
vemo, hoče Cerkev z misijonskim delom doseči to,
da se razširi Kristusovo kraljestvo po vsem svetu,
da se ustanovi Cerkev povsod, kjer je še ni, da
bodo lahko vsi ljudje stopili vanjo. V tem je
bistvo misijonskega dela. Če se sedaj vprašamo,
kako bo mogla Cerkev ta cilj doseči, bomo naleteli
tako na težke probleme, ki jih je treba preučevati
in sedanjim razmeram primerno rešiti.

Prvo važno vprašanje je, kje in kako dobiti
dovolj misijonskih delavcev. Pomanjkanje duhov-
nikov in misijonarjev je veliko.

L. 1959. je na kongresu Kristusa Kralja v Ljub-
ljani jezuit p. Bangha podal o tem žalostno poro-
čilo. Omenil je, da je na svetu nekaj nad 500.000
katoliških duhovnikov. Na vsakega duhovnika —
vštevši novince in onemogle starčke — pride 7000
duš. Pri enaki razdelitvi bi moral vsak duhovnik
skrbeti za 1400 katoličanov, kakih 800 protestantov,
700 pravoslavnih, 40 judov, 800 mohamedancev in
5000 poganov. En duhovnik ali misijonar pa more
kot dušni pastir voditi kvečjemu 1000 duš. Bilo bi
torej potrebnih 2 milijona duhovnikov namesto
500.000. P. Bangha je bil pa mnenja, da v sodobnih
razmerah more en duhovnik voditi uspešno le 500
duš, Cerkev bi torej potrebovala 4 milijone du-
hovnikov...

Kako naj Cerkev reši ta problem?

P. Bangha je trdil, da je rešitev v organizira-
nem laičnem apostolatu. Vendar bi bilo s tem re-
šeno vprašanje le za krščanske narode, ker imajo
sorazmerno dovolj duhovnikov in primernih ver-
nikov, ki se dajo kmalu vzgojiti za apostole. A kaj
se naj stori v misijonskih deželah, da bo šlo delo
uspešno naprej?

Cerkev vidi rešitev v tem, da se misijonarji
posvete najprej in predvsem vzgoji domače duhov-
ščine in laičnih apostolov KA. Ves napor misijo-
narjev mora iti za tem, da se novoustanovljena
Cerkev med pogani čimprej prepusti vodstvu do-
mačih duhovnikov in domačih vernikov. Zato pa
Cerkev misijonarjem neprestano naglašča, naj po-
skrbe za zadostno število domačih duhovnikov in
jim prepuste nato vodilna mesta. Le v tem je re-
šitev iz strašnega pomanjkanja duhovnikov.

Če bi hotela Cerkev obdržati tisti način, kot je
bil v navadi v prejšnjih stoletjih, da so novousta-
novljene cerkvene občine vodili le tuji misijonarji

gajo prav v življenje
sodalov. Medicinac se
namreč zanima za dru-
ge probleme kot jurist
ali filozof in obzorje
tehnika je zopet dru-
gačno. Medtem ko naj
filozof poleg svoje stro-
ke študira predvsem
krščansko vzgojeslovje,
se mora medicinac se-
znanjati z moralnimi
načeli, ki so v zvezi z
njegovim bodočim po-
klicem. Tehnik zopet se
mora navaditi pravilno
ceniti delavca in spo-
znati gospodarska vpra-
šanja, jurist pa še po-
sebej socialni nauk Cer-
kve. Univerza namreč
ne more dati vsega, kar
potrebuje sodobni iz-
obraženeec, zlasti kato-
liški. To hočejo dopol-
niti fakultetne skupine
naše kongregacije.

Posebna zahteva v
naši kongregaciji je
tudi, da vsak njen ud
solidno študira svojo
stroko, ker je gotovo,
da bomo katoličani po-
menili toliko več v jav-
nem življenju, kolikor
več bomo imeli na vseh
področjih strokovno te-
meljito izobraženih in
obenem katoliško za-
vednih ljudi. Obenem
pa vsak akademik z
marljivim študijem tudi
sebi največ koristi.

Akadska kongrega-
cija Sedes Sapientiae
zato prijateljsko vabi
vse kongreganiste-abitu-
riente v svoj krog.

K—ič

**Vodilo Marijinih kon-
gregacij.** Dolgoletni kon-
gregacijski voditelj in
pisatelj Jože Pogačnik
nam je napisal novo
kongregacijsko vodilo,
ki ga je izdalo SVMĐ.
Krvavo smo ga že po-
trebovali; kajti kongre-
ganistu, ki se je kaj
bolj zanimal za kongre-
gacijo, nismo imeli sko-
raj ničesar dati v roke.
In vendar zlasti v di-
jaških kongregacijah
vedno več dela prevze-

majo kongreganisti sami na svoje rame. Še več! Celo pravilno pojmovanje kongregacije se nam je nekako zamagilo, ker nismo imeli dovolj dobrega kongregacijskega slovnstva. Pogačnikovo Vodilo pa znova odpira pravi pogled na namen in poslanstvo kongregacij ter je obenem praktičen kazipot za preraznovrstno kongregacijsko delo. Vsaj svetovalci v vsaki DK ga morajo preštudirati. Dobi se v pisarni ŠVMD.

Pravila Marijinih kongregacij. — ŠVDMK je uvedlo po vseli DK izpite. Novinci morajo napraviti izpit za pripravnike, pripravniki pa za člane. Pripravnški izpit (Pripravnik) je izšel že lani. Zdaj pa smo dobili tudi članski izpit. Obsega kratko zgodovino kongregacij in pravila z razlago, primerno za DK. Imeti ga mora vsak kongreganist. Nabavi si ga čim prej pri svoji kongregaciji in ga pridno študiraj!

Skupni shod ljubljanskih DK v stolnici. — Na Marijo Snežno 6. avgusta so imele ljubljanske fantovske in deklishe DK skupen shod pri Mariji v stolnici. Dijakinjam je govoril gosp. prof. Janko Mlakar, dijakom g. župnik Miha Jenko. Po govoru so bile v obeh skupinah litanije in blagoslov. Pobožnosti sta uspeli nad vse pričakovanje. Veseli smo jih bili vsi, upamo, da tudi Marija.

Romanje ljubljanskih DK k Mariji Pomagaj. — Po sklepu prednikov in prednic so se ljubljanske DK vse počitnice vrstile v romanju k Mariji Pomagaj v stolnici. Vsaka kongregacija je imela določene dneve in vsaka si je pobožnost uredila po

in da navadno sploh niso vzgajali domače duhovščine, češ da so ti ljudje za tak vzvišen poklic ne- sposobni, bi pri misijonskem delu nikamor ne prišla. Razpadati bi začela v misijonskih in rednih cerkvenih pokrajinah. V misijonskih zato, ker ne bi bilo dotoka domačih duhovnikov in ker bi se v ljudeh stalno budil odpor do tujih misijonarjev; v rednih cerkvenih pokrajinah bi pa tudi težko pogrešala brez škode stalen odhod toliko duhovnikov v misijone, saj imajo nekateri katoliški narodi komaj toliko duhovnikov, da uspešno vrše doma dušnopastirsko delo. S tem pa, da bodo misijonarji povsod takoj vzgojili domače duhovnike in jim prepustili vodstvo novoustanovljene cerkvene občine, se bodo lahko hitro pomikali naprej in z naglico sv. Pavla osvajali poganski svet za Kristusovo kraljestvo.

Zato je vzgoja domače duhovščine v misijonih tako važen pa tudi težak problem, da je vredno in potrebno zanj kaj žrtvovati in posebno — moliti!

(Dalje.)

Volja in moč

(To je odlomek čudovito lepega romana »Oče Damijan«, ki ga je v zbirki »Naša knjiga« izdala Ljudska knjigarna. Pisatelj W. Hünermann nam v njem z vedro šegavostjo in prisrčno besedo slika življenje svojega rojaka, velikega misijonarja gobavec, Jožefa de Veusterja — patra Damijana. To knjigo naj pač vsak prebere čim prej!)

Odmor je minil.

Na tisočkrat od svojega vlitja je zvon trgovske šole v Braine le Comte že poklical svoje učence spet k pouku. Kakor krdelo splašenih orabcev se je razpršila mlada, razposajena drhal po doorišču.

»Brneč bron! Zvenече cimbale!« je nejevoljno zagodrnjal Marcel, a godrnjal je častljivo, kajti bil je učenec višjega razreda.

»Prav imaš,« je potrdil Gaston prav tako dostojanstveno.

»Na ta zvoonec je mislil sveti Pavel, ko je govoril o zvonečih cimbalah. Vabi k modrosti, sam pa je neumen kot noč.«

»Še bolj neumen,« se je zarežal Marcel. »Tako neumen kakor kak Flamec.«

»Kakor Flamec iz Tremelova Jožef de Veuster!« je od veselja zacvilil Gaston.

»Ne tako glasno. Tamle prihaja flamski krompirjevec.«

»In kako hodi. Se mu pozna, da je vse svoje življenje gazil po gnoju in govnu. Noge dviga kakor bi imel na vsakem čevlju cel cent ilovice. Ne boj se! Saj prav nič ne razume francosko.«

»Zato pa flamsko,« je rekel mirno Jožef de Veuster, ki je bil medtem ostopil. Oba mlada učenjaka je zgrabil za vrat in ju urgel ob tla.

Precej debelo sta se spogledala valonska fantiča.

»Močan pa je kmetavzar,« je Marcel zastokal osupel.

»To je navadna in prostaška moč,« je dodal Gaston.

»Taka moč ni plemenita.«

»Pač pa praktična,« se je zasmejal Flamec in mirno odšel v šolo.

Medtem je v nižjem razredu stalo pred tablo nekaj navihanih valonskih fantičev, ki so razposajeno breščali. Eden izmed njih je s kredjo z velikim zamahom narisal na tablo obraz in ga okrasil z dolgimi oslovskega ušesi.

»Flamski Lev,« je spodaj napisal z nakičenimi črkami.

»Bravo! Bravo!« je kričala mlada tolpa in pred portretom po indijansko zaplesala.

»Flamec gre, Flamec gre!« je zakričal nekdo, ki je stal pri vratih na straži. Mirno je stopil Jožef de Veuster v razred.

»Hej, tvoj portret, Flamec!« je kričal duhoviti risar. »Imenitno sem te pogodil! Imenitno!«

Počasi, z rokami v žepih, je Jožef stopil k tabli, za trenutek mirno opazoval karikaturo, nato pa rekel:

»Res, dobro si zadel. Moram se ti oddolžiti in ti izplačati nagrado.« Nato je zagrabil slikarja za umetniške kodre, vzel iz bližnjega pisalnika ravnilo, položil grešnika na klop, mu pošteno iztepal hlače in zraven v istem taktu žvižgal skozi zobe:

»Ne bodo ga ukrotili
do Flamca zadnjega,
dokler ima lev kremplje,
dokler zobe ima.«

Valonček je kričal in se otepal. Toda de Veuster ni odnehal, dokler ni odšel zadnjega udarca po taktu flamske pesmi.

»Tako, tovariš,« je rekel nato. »Mislim, da sem tudi jaz precej dobro zadel. Bodi vesel, da sem ti odšel samo refren. Prihodnjic pa le glej! Pesem ima tri kitice.«

Mladi umetnik je napravil neumen obraz in se zbežgano tipal za zadnjo plat. Ko so se zdaj tudi drugi smejali in kričali na njegov račun, so mu od togote stopile solze v oči.

»Presneto, Lambert! Izorstno zadet!«

Nato pa je eden izmed fantov naglo zbrisal tablo, kajti prišel je profesor Derue in stopil za kateder.

Zvečer, med predpisanim molkom, se je Jožef de Veuster pripravil, da bi pisal svojim staršem.

Toda kaj naj piše? Da ne more pozabiti domovine? Da ga vabita pusta in polje? Da je njegova duša v šoli kakor ptič v kletki? Da ga ti mali valonski malopridneži mučijo in mu nagajajo, kadar le morejo?

Ah, kaj! Ali mora vse to vedeti mati? Kmetica ima dovolj drugega dela in skrbi. Zakaj naj bi ji delal težko srce? Se bo že pregrizel.

Odločno je Jožef pomočil pero v črnilo in pisal:

's Graven-Brakel 10. junija 1857.

Ljubi starši!

»Pišem vam proo pismo iz Graven-Brakela.«

Dobro, da je na svetu flamska beseda. V njej je v tujini odmevala domovina.

»Tukaj sem se že precej dobro privadil, kajti nekoliko že govorim z Valonci. Delo, pouk, tovariši in moja mala spalnica so mi postali že kar domači. Vse v hiši je gosposko in lično. Vsak dan jemo kakor pri nas na semanji dan. Pivo je okusno. Če se Valonci skušajo norčevati iz mene, jih z ravnilom našeskam.«

svoje. Navadno se je ob nastopnem dnevu zbrala vsa kongregacija k maši, ki jo je daroval voditelj, naslednje dneve pa je bila pri določeni maši kot častna straža vsaj skupina članov in članice tiste kongregacije. Zdaj, ko zaradi pouka skupinske pobožnosti mnogim ni so možne, naj velja za vsakega kongreganista in kongreganistinjo pravilo: Nikoli mimo stolnice brez obiska pri Materi Mariji!

Misijanski drobiž

Kitajščina. — Nedavno je izšel prvi zvezek največjega kitajskega slovarja. Obsega 478 strani in vsebuje 11.000 različnih pomenov in pojmov besedice »ji«. Ko bo slovar končan, bo imel 40 zvezkov ter 60.000 znakov za 600.000 kitajskih izrazov. Obsegal bo 54.000 strani in ga bodo sestavljali 10 let.

Kitajski jezik je zaradi stikov z Evropo zelo narastel. Ker za nove pojme v kitajščini ni posebnih izrazov, si pomagajo z enostavnim zlaganjem že obstoječih kitajskih besed. Tako se reče po kitajsko demokracija »timekalase«; če to dobesedno prestavimo, dobimo: pravnost, napredek, načrt, zapad. Zgoraj omenjena besedica »ji« pomeni najrazličnejše stvari, med drugim n. pr.: ali, ena, nič, nekaj. Odvisno je od tega, s kakšnimi drugimi zlogi ali besedami je v zvezi. V zgodovini se je izoblikovalo okrog 11.000 različnih zvez s to besedico in s tem seveda 11.000 različnih pomenov.

Šole za kitajski jezik. Razumljivo je, da je za nas Evropece silno težko obvladati jezik, ki nam je tako tuj po zgradbi in silni zapletenosti. A misijonarji morajo premagati tudi te težave. V 19. stoletju res niso polagali toliko važnosti na temeljit študij kitajščine. Zato je mnogi niso znali kaj prida. Danes pa Cerkev zahteva, da se vsak novodošli misijonar temeljito poglobi v ta jezik in ga mora gladko govoriti. Zato so ustanovili posebne šole za kitajski jezik. V Pekingu sta dve šoli za misijonarje in ena za misijonarke. Vsak se mora vsaj dve leti učiti izključno kitajskega jezika. Že prvi dan ne sliši drugega kot kitajščino, kajti učitelji so sami Kitajci in ni dovoljeno govoriti v drugem jeziku. Misijonarji, ki so že po 20 let posedali po šolskih klopih, morajo spet sedeti dan za dnem kot prvotinci in se mučiti s kitajskimi »čirčarami«. Po dveh letih že gladko govore jezik preprostih ljudi. Kdor pa hoče znati kaj več, je obsojen na štiriletni študij.

Kitajski misijoni brez maše. — Kitajski misijon je poleg drugih nesreč zadela tudi ta, da po mnogih krajih misijonarji ne morejo več maševati, ker nimajo vina. Severne province je doslej oskrboval z mašnim vinom vinograd, ki so ga že davno zasadiли lazaristi v bližini Pekinga. Drugod po severni Kitajski pa trte ne poznajo. Zdaj pa je zaradi vojnih razmer onemogočeno razpošiljanje vina in tako so prišli misijonarji v mučen položaj, da še maševati ne morejo.

Sodja Fr. C. M.

Moj učitelj je tudi Valonec. A je zelo dober in učen. Me še posebej uči.

V nedeljo smo šli na sprehod. V ponedeljek pa smo bili na semnju v Soignéés. Bili smo štirje Flamci.

Ljubi Bog! Kaj je valonski semenj proti našemu! Toda nekaj vendar lahko napišem:

»Videli smo lepo procesijo.

Pišite mi, kako se godi Paulini v samostanu in kaj je novega doma.

Vaš odani sin Jožef de Veuster.

Tako. Ali iz pisma res veje domotožje? Ne, prav nič. Niti med orsticami ne more nihče razbrati, kako kmečki sin hrepeni po domači grudi. Mati si ne bo delala skrbi.

Počasi in zamišljeno je Jožef obrisal pero, s peskom osušil pismo in ga zapečatil.

»Kruh v tujini je grenak, pa najsi je tudi potica.« mu je rojilo po glavi. Kako rad bi pobegnil k skledi od matere kuhane pinjene juhe. Nekaj časa je Jožef sanjavo gledal predse. Nato pa je trdo potegnil z roko prek čela.

Ne. Ne smejo ga imeti za slabiča, ne valonski fantje s svojimi neumnostmi in neozgojenostjo, ne domovina, ki ga kliče noč in dan.

V fantu se je zbudila flamska trma. Učitelj je to nekoč imenoval velikonočno trmo. O, on bo že storil svoje. Vse bo zmožel. Najprej bo obračunal z malimi soprožnostmi in hudomušnostmi, ki ga vsak dan nadlegujejo.

»Enkrat povej profesorju Derueju. On bo napravil red!« Tako mu je nekoč svetoval Flamec, ki je bil že dalj časa na šoli.

»Si bom že sam naredil mir,« je kljubovalno odgovoril Jožef. In res, imel je prav. Najprej je v Valoncih zrastle spoštovanje do tega močnega fanta s krepkimi pestmi. Še bolj pa so se vsi čudili, da de Veuster nikdar niti z besedico ni potožil učiteljem. Sčasoma so ga resnično ozljubili, kajti znal je biti tovariš kakor nihče drug.

Nekega dne je Lambert Conrady stopil predenj in mu rekel:

»Ti, Jožef, daj mi roko! Biti hočem tvoj prijatelj!«

Jožef de Veuster je veselo udaril v fantovo roko, nato pa se je zasmjal:

»Pač zato, ker sem ti zadnjič nabobnal flamskega Leva na zadnjo oplato!«

»Ah, kaj,« se je branil Lambert. »samo tako... ker si pač odkrit dečko. To trdijo tudi drugi. Vsi pravijo, da si oreden, da bi bil Valonec.«

»In ti Flamec.«

»Jaz sem Valonec in sem ponosen na to,« se je branil Lambert.

»In jaz sem Flamec. In tega sem vesel,« je rekel Jožef.

»Ti, meni se zdi, da je tako tudi prav,« je odgovoril Lambert po kratkem premisleku. »Mislim celo, da bi te ne mogel imeti rad, ako ti ne bi ljubil svoje domovine. Ne. In če bi me ti tedaj, ko sem na tablo narisal oslovsko glavo kot flamskega Leva, ne bil premikastil, bi te zaničeval.«

»Razumem te!« je rekel de Veuster. »Veseli sem, da hočeš biti moj prijatelj.«

»Da. In ti mi moraš mnogo pripovedovati o Flamski. Mislim, da more človek ozljubiti tudi domovino drugih ljudi. In jaz ti bom pomagal tudi pri francoščini. Veliko si se že naučil. Samo strašno smešno izgovarjaš.«

Tako sta Flamec in Valonec postala prijatelja.

1. Cvrček iz Zagatne ulice

Cvrček se je vzel na prste in z vso močjo potegnil za nočni zvonec lekarnarja Zelnika. Potem pa jo je pobrisal kakor zajec pred psom. A vendar je še slišal, kako se je za njegovim hrbtom lekarnar žejl.

»Že spet ta razbrzdani paglavec! Le počakaj, bova že prišla skupaj in ustrojil ti bom kožo tam, kjer hrbet pošteno ime izgubi.«

Jaka Čížek, ki so mu navadno rekli kar Cvrček, pa je priteknel na cestni vogal in se ustavil. Bil je bled, rjavi suhi lasje so mu stali nasršeni kakor žima na krtači, ušesa so mu štrlela nekoliko proč, oči je imel drobne in navihane, vrat pa kakor kak mršav piščanec. Zaradi te podobnosti z murnom so ga klicali za Cvrčka. Kakor muren je bil tudi on suhljat in vedno nemiren. Bolan ni bil nikoli, pač pa slaboten, a vendar drzen, spreten in živahen. Kakor le malokdo se je znal obešati na brzeče avtomobile, preskakovati ograje, trgati lepake, vleči mačke za rep in pljuvati tri metre daleč.

Približal se je mali slaščičarni, ki mu je bila posebno ljub kraj. Da bi si boljše ogledal slastne bombone, je pritisnil nos na šipo.

Joj, koliko dobrih reči! Videl si rdeče češnje z repki pravih vžigalic, jagode na zelenih listih, ki so se tudi dali jesti, ajbišne rogljičke, trobente s sladkimi koreninicami, turški med, gumi za žvečenje in vsakovrstne bombone, da so se ti kar sline cedile.

Gospodična Podlasića, lastnica slaščičarne, je nejevoljno menčala na pragu svoje trgovine, pomolila svojo ošpičeno glavičo proti njemu in zavpila:

»Si že spet tukaj, da mi mažeš šipe?«

Cvrček je vtaknil roko v žep in kakor slučajno privlekel iz njega kovance za dva franka ter se delal, kakor da hoče v trgovino. Gospodična Podlasića je videla denar in na mah postala sladka ko med.

»A, bi rad bombonov, muček moj?«

»Da,« se je odrezal paglavec, »boter mi je dal dvajset frankov.«

»Dvajset frankov!« je ščebetala mršava gospodična, »gotovo si moral biti zelo priden, jagenjček moj.«

»Da, zelo priden, gospodična Podlasića,« je odgovoril Cvrček, »tako priden, da mi je zdaj kar žal, da sem vam umazal šipo.«

»Eh, kaj bi to, golobček moj! Kar vstopi in si izberi bombone.«

»Nak, gospodična Podlasića, hotel sem samo videti, ali mi boste hoteli oprostiti. Vaši bomboni so zame preveč stari, rajši jih bom kupil pri Medenu.«

Ne da bi čakal, kaj bo rekla, se je zarežal in odšel naprej, gospodična pa je vsa divja gledala za njim. Saj dvajset frankov niti imel ni, ampak samo dva, pa še ta dva mu je dala mati, da je šel kupit kruha.

Stopil je torej v pekarno in tam izbral lepo zlatorumeno štruco. Stisnil jo je pod levo pazduho, z desnico pa jo popravljal in načenjal. Zraven pa je še vedno našel časa, da je skakal po eni nogi in se zaletoval v mimo idoče.

Pravkar se je zaletel v neko staro gospo, da so se ji stresle pomaranče, ki jih je stiskala k sebi. Časopisni zavitek se ji je pretrgal in pomaranče so se strkljale po pločniku in še na cesto.

Cvrček pa se niti opravičil ni, ampak lepo mirno in zadovoljno gledal. Prav tedaj je prišla iz mesnice ljubka deklica lepil, kot zrelo žito rumenih las. Takoj je neznan gospo priskočila na pomoč. Bila je gibčna in urna in kmalu ji je pobrala vse zlate sadeže.

»Hvala ti lepa, punčka moja,« je rekla stara gospa, »zelo si mi ustregla, kajti jaz se ne morem več sklanjati.«

Deklica se ji je nasmehnila in šla naprej. Cvrčku pa se je vtisnila v spomin s svojim rožnatim predpasnikom, zlatimi lasmi in sinjimi očmi. A v duši ga je strašno jezilo.

Zakaj? Ravno zato je bil jezen, ker ni vedel, zakaj je jezen. Ni se mogel domisliti, da je zato, ker je pred majhno punčko pokazal svojo hudobnost in surovost.

Kar žal mu je bilo, da ji ni pokazal jezika in jo s tem prepričal, da mu je zanj

toliko kakor za lanski sneg. Začel je teči in žvižgati. Pred brivnico na Ramejevi cesti se je pogledal v zrcalo. Videl se je umazanega in razcapanega, z odpeto srajco in posvaljkanimi hlačami.

Da bi sam sebi dokazal, da se na vse to poživlja, si je napihnil lica, naredil čudovita zajčja usta, pomežiknil z desnim očesom in odšel naprej. Sicer je pa že bil v Zagatni ulici, kjer je stanoval.

Prestopil je prag nizke hiše, prišel po hodniku na tesno dvorišče in se vzel na stopnice, ki so vodile do njihovega stanovanja.

Že v pritličju je slišal iz stanovanja vpitje, vmes pa jok in krik svojega najmlajšega brata Justina. Sam nase je bil jezen, da je načel štruco, saj je vedel, da gre te dni doma vse narobe. Pa vendar je odločno stopil v domače stanovanje.

»Pravim ti, da nam nihče več noče dati na upanje,« je vpila mati.

»Ta mesec ti ne morem ničesar več dati,« je odgovoril oče. »Pomagaj si, kakor veš in znaš.«

»Pomagaj si, kakor veš in znaš!« je zajokala Matilda Čížek. »To ti lahko rečeš, jaz pa moram sama hraniti štiri otročiče in dva imata še oslovski kašelj.«

»Tukaj je kruh,« se je oglašil Cvrček. Pa nihče se ni zmenil zanj.

Zato je naglo vzel nož, odrezal tri kose in jih dal bratoma in sestri, zase pa izbral kos z luknjo, ki jo je bil izvrtal po poti.

Nihče ni videl, nihče opazil, hvala Bogu! Zdaj je lahko mirno poslušal.

»Pet sto frankov bi morala imeti, če bi hotela plačati vse, kar smo že dolžni!« se je spet oglašila mati.

Pet sto frankov! Za božjo voljo! Ali ga ima za Rotšilda, da more kvasiti take trapaste reči?

Ves razjarjen je odšel.

Uhoga žena pa si je obraz skrila v dlani in jokala.

Cvrček je stopil k nji.

V spominu mu je plesala podoba deklice, vse rožnate in tako dobre.

»Mama,« je rekel, čeprav ga je bilo nekoliko sram, »nič ne jokaj, saj ti bom jaz pomagal.«

Mati se je začudila, dvignila glavo in ga pogledala.

»Da, mama, pomagal ti bom!«

Ni še vedel, kako bi to naredil, a vendar mu je v duši vstala velika dobra volja.

2. Lepa prigoda

Cvrček je razmišljal in ni bil kar nič zadovoljen, da je kaj takega rekel. Prvič, kako naj sploh materi pomaga? Kaj če bi ga na primer zdajle prosila, naj ji lupi krompir, namesto da bi se zunaj potepal in zabaval? Oh, da je mogel biti tako neumen! In prav danes je bil zgovorjen

z velikim Juletom, da se dobita na Šempetrskem trgu, da bi se igrali na gmajni za gostilno »Kukavica«. Vseh skupaj bi bilo najbrž kakih deset. In Lojze Tepina je celo obljubil, da prinese malinovec, kajti avgustovsko sonce je vroče. No, zdaj pa imaš! S svojo neumnostjo, s svojo trapasto obljubo je zapravil tako lepe počitnice na veseli svobodi! Prav mu je, bo drugič vedel, tako lahkomišlno obetati!

Spal je tisto noč slabo. Premetaval se je po postelji in sanjal, da se spreha z malim Justinom, da ga je mama nekam poslala, da pometa stanovanje, da usekuje Jurko. No, pa vse to naj bi še bilo, samo da ga ne bi mati prosila še kaj drugega. Mora se delati, kakor da bi vsaj do sedmih rad spal.

Pa je vendarle odprl oči.

Mati je bila že pokonci. Vse je bilo pripravljeno kakor po navadi. Nobene stvari ga ni prosila. Tedaj se je začel svojih žalostnih misli sramovati. Naglo se je oblekel in precej zaskrbljeno vprašal:

»Mama, kaj naj zdaj naredim?«

»Ničesar, mali moj.«

Ker ga ničesar ni prosila, bi bil rad storil vse.

Ko je pospravil zajtrk, je bil vesel, da more za mater opraviti pota, kajti na cesti je bil vedno rad. Saj je tukaj zvedel novice, prsto dihal in bil svoboden. Šele tukaj je zares živel.

To jutro pa se ni zaletaval v mimo idoče in je trgovcu celo voščil dobro jutro. Gospa Sirotko, ki je prodajala mleko in smetano, pa mu niti odgovorila ni, kajti odzdravila je samo takim kupcem, ki so kupili najmanj za deset frankov.

V njeni trgovini je bilo precej ljudi. Vsak je skušal pri blagajni hitro opraviti. Cvrček je na prodajno mizo položil bankovec za deset frankov, da bi plačal svoj liter mleka. Gospa Sirotko je naglo vrgla denar v blagajno in mu vrnila drobiž. Jaka Čížek je pa še vedno čakal.

»Kaj pa stojiš in zijaš!« ga je nahljula prodajalka. »Ali ne vidiš, da si drugim v napoto?«

»Čakam, da mi daste nazaj še pet frankov,« je rekel fantek.

»Pet frankov! Kakšnih pet frankov?«

»Ker sem vam dal deset frankov!«

»Kaj še! Bilo je samo pet frankov!«

Cvrček je od jeze zardel:

»Oprostite, gospa, dal sem vam deset frankov!«

»Lažeš! Zato pa si tako rdeč!«

Tedaj pa se je oglašil neki gospod z belo brado:

»Fant ima prav, gospa, sam sem videl, da vam je dal deset frankov.«

»Že dobro,« je vsa divja zavpila mlakarica. »Tu imaš teh umazanih pet frankov, a glej, da se mi nikoli več ne prikažeš v mojo trgovino, pa tudi tvojemu očetu bom povedala, kakšen si!«

»To je pa že od sile!« je spet rekel tisti gospod glasneje. »Fant bi moral vas ozmerjati, ne pa vi njega!«

Nekaj kupcev je prišlo bliže in začelo vpraševati, za kaj gre. Gospa Sirotkina se je zbal sramote, se naglo umaknila v sobo za trgovino, k blagajni pa poslala svojo sestro. A kljub temu je naslednji dan napadla Cvrčkovega očeta Lojzeta Čička takole:

»Slišite, gospod Čizek, to je pa že nekoliko preveč, ali ne? Vaš fantalin me je včeraj »olajšal« za pet frankov!«

Oče ni o stvari nič vedel, a se je vseeno branil pred sumničanjem. Tedaj mu je mlekarica povedala, kako je bilo, seveda na svoj način.

Neki pregovor jako modro pravi: »Samo lagaj in obrekuj, nekaj se bo že ljudi prijel!« Naj je Lojze Čizek še tako ugovarjal, nek sum je ob besedah prostaške ženske le pognal v njegovem sreju.

Vrnil se je na stanovanje še bolj žalosten. Vnaprej je vedel, da ga bo žena spet prijala za denar. Če bi te skrbi ne imel, bi se čutil srečnega. Vsaj tako je mislil.

In res, komaj je prišel domov, se je spet začel prepir. Matilda ga je prosila: »Daj mi vsaj sto frankov!«

Vpitje je postajalo hujše in hujše. Cvrček je tiho odprl vrata in se zmuznil na cesto.

Ura je bila že pol ene. Vročina je kožo kar smodila. Bilo je, kakor da vre iz tal in postaja od soparice vse naokoli belo. Visoko na nebu so se zibale lastovke; zdelo se je, kakor da sonce vse stvari čara v negibno spanje.

Cvrček je iskal sence in zato krenil proti Cesti pod vrhami. Od tam pa je zapazil več avtomobilov, ki so na vogalu Ceste ob koritu čudno švigali sem ter tja. To pa si mora na vsak način ogledati.

Kakšen smešen direndaj!

Na nekem avtu je bil na podstavku fotografski aparat, okrog njega pa sta se sukala dva gospoda, vtikala glavo pod črni zastor in se pričkala.

Dva druga avta pa sta se na njune znake naglo srečavala. In ravno tukaj je bilo nekaj narobe.

Rejen gospod, z naočniki iz biserne matice na nosu, je stopil k enemu teh dveh avtov. V njem sta sedela neka gospa in prav čeden fantek, ves zavrt v odeje, da mu je gotovo bilo zelo vroče. Gospod je bil videti strašno jezen, ko je fantku rekel:

»Slišiš, ali sploh misliš skočiti z voza ali ne? Že trikrat smo začeli ta prizor od začetka in meni je tega dosti!«

»Ampak!« je ugovarjala dečkova mati, »saj ste vendar rekli, da bo ob tem prizoru avto vozil počasneje! Vili se boji in prav gotovo pri tej brzini ne bo skočil iz voza, da si zlomi nogo!«

»Saj sem vam zmerom pravil,« je kričal glas iz avta z aparatom za snemanje, »da je ta poba dober samo v studiju; na prostem pa je prava lutka.«

»Menda pozabljate, gospod,« je revsnila užaljena mati, »da je moj sin filmski zvezdnik, pravo čudo!«

»Čedno čudo!« se je norčeval snemavec z naočniki. »Gospod Sedobrof, pomislite, koliko ta reč stane, da se po nepotrebnem pojamo naokoli in smo že toliko metrov filma pokvarili!«

Zatrl je svojo jezo, ker mu je tako bolj kazalo, in se z narejeno prijaznostjo približal malemu Viliju, čednemu fantku kakih osmih let.

»Slišiš, ljubček,« mu je mirno prigovarjal, »saj ni nič težkega: tvoj avto dirja, pride na vogal, zavoz malo počasneje, ti skočiš v diru iz njega, iz drugega avta, ki te sreča, pa te zgrabijo in uropajo. Saj je vendar samo igra in dobiš zanjo dve sto frankov, pomisli! No, poskusiva še enkrat! Saj boš, kajne?«

Fantek pa se je oklenil matere okoli vratu in začel ihteti.

Debeli možak je začel cepetati in kletiti. Cvrček se je glasno zasmeljal. Možak se je ves divji zasuknil proti njemu.

»Kaj pa se ti režiš, scene?« je zavpil.

»Ker se mali tako boji.«

»Kaj boš čeljustal! Tudi ti bi se bal, če bi bil na njegovem mestu!«

»Jaz bal, gospod? To vam naredim, kot bi mignil.«

»Kako pa ti je ime?«

»Cvrček.«

Gospodu je nekaj šinilo v glavo in se je nasmehnil.

»Kaj pravite,« je zaklicel proti snemalcem, »ali ne bi poskusili s temle paglavcem?«

Eden od možakov je stopil iz avta in prišel bliže.

»Bi že šlo, samo pogledjte, kako je oblečen! Pa bi tudi hitro zapazili, da ni Vili.«

Gospod Sedobrof se je še enkrat obrnil proti mlademu igralcu:

»Torej zares nočeš skočiti?«

»Nočem,« je fantek zmajal z glavo.

»Če je tako, potem posodi svojo obleko za ta prizor Cvrčku, pa bo namesto tebe skočil.«

»Nočem.«

»Ali rajši vidiš, da ti vlogo vzamem?«

Ker je bila mati preveč potrta, da bi kaj rekla, je gospod Sedobrof oblastno odločil:

»Vili bo posodil svojo obleko, Cvrček bo skočil, denar pa si bosta razdelila. Ker sta oba iste velikosti, si bo Cvrček samo klobuk potisnil bolj na čelo, prizor bomo naglo vrteli, pa ne bo nihče opazil, da ni Vili.«

Rečeno, storjeno.

Pogumni Cvrček se je v novi Vilijevi obleki počutil nerodnega, a podžigala ga

je misel na sto frankov. Natančno so mu razložili, kaj naj naredi.

Pognali so oba avta, s kredo zarisali kraj, kamor naj skoči, mu priporočili še druge reči, potem pa začeli snemati.

Cvrček je bil tako zelo navajen, obeshati se na velike kamijone, se jih prijemati ali pa se z njih spuščati, da se mu je zdaj kar zabavno zdelo, da ga bodo za kaj takega še plačali. Če bi mu bili spočetka rekli, naj to napravi zastonj, bi bil napravil. Vendar storiti kako reč, kakor sam hočeš, ali pa jo storiti, kakor hočejo drugi, tudi ni vseeno.

Smo že tu!

Pozor!

Moj Bog, kako mu razbija srce!

Ena, dve, hop! Cvrček se je pognal iz avta kakor ptiček, drugi avto je prišel od nasprotni strani, a preveč počasi.

Morali so začeti še enkrat od kraja.

Gospod Sedobrof bo plačal, zato ga ne samo ni nič hvalil, ampak mu tudi nič ni prizanašal. Šele peti pot se je prizor posrečil.

Cvrček se je potil in šepal, kajti izpahnil si je nogo v gležnju že pri tretjem poskusu. Čeprav ga je strahovito bolelo, se vendar ni pritoževal. Povedati moramo tudi to, da si je v svoji preveč razgreti domišljiji celo predstavljal, da mu bodo za vsak skok plačali sto frankov. Sicer pa, kar je bilo nad dvajset frankov, Cvrček sploh ni več vedel, koliko naj bi bilo, in je štel le še po milijonih. Zato je bil precej razočaran, ko so mu za vse njegove telesne spretnosti plačali samo sto frankov. Da ga za to odškoduje, pa mu je gospod Sedobrof rekel:

»Na, tu imaš moj naslov. Če boš hotel še kdaj igrati, pridi kar k meni in ti bom že dal kako vlogo, kjer je treba poguma.«

Ko je šel Cvrček čez Šempetrski trg proti domu, kar verjeti ni mogel, da ima celih sto frankov. Prvič v življenju se mu je primerilo kaj takega. Takoj se je

spomnil svoje matere in bil ves srečen, da ji bo zdaj mogel pomagati.

Prišel je domov.

Oče in mati sta bila še vedno skupaj, vendar pa nobeden ni spregovoril. Cvrček je šel naravnost k njima ter ponosno in brez besede položil bankovec na mizo. Mati se je strašno začudila, oče pa je kar poskočil in ga s tresočim glasom jezno vprašal:

»Kje si pa to vzел, falot?«

Cvrček je bil zaradi očetovega sumničenja tako presenečen in užaljen, da ni mogel odgovoriti niti besede. Oče pa je ta molk imel za priznanje in se je še bolj razjezil:

»Ali boš odgovoril ali ne, ničvrednež? Kje si denar ukradel?«

Cvrček se je kar stresel od bolesti. A njegovo razočaranje je bilo tolikšno, da mu je ohromilo jezik. Tedaj je Lojze Čížek planil pokonci in dvignil roko, da bi sina udaril.

»Če mi pri tej priči ne priznaš, potem gorje ti!«

Fantku so se po licu udrle solze, glavo pa je držal ponosno zravnano. Tedaj se je oglasila mati:

»Nikar se ne zadiraj nad njim, Lojze! To je storil zaradi mene.«

»Vidiš, kako tudi tvoja mati misli! Pa tudi mlekarica mi je včeraj povedala, kako si jo ogoljufal.«

»Zlagala se je!« je tedaj prišel do besede Jakec.

»Zlagala? Potem pa vendar že enkrat povej, od kod imaš ta denar!« je zarjul oče, da so mu oči stopile iz jamic.

Cvrček je togotno potegnil iz žepa posetnico gospoda Sedobrofa, jo vrigel na mizo pred začudenega očeta in mater in iz sobe bežeč zavpil:

»Nogo sem si izpahnil, ko sem skočil iz brzečega avta, samo da mama ne bi več jokala...« (Dalje.)

Risarske umetniše kitajskih šolarjev.

LISTNICA UREDNIŠTVA ZA BISTRE GLAVICE

Vsem. Ob začetku trinajstega letnika vabi »Naša Zvezda« vse, da ji ostanejo zvesti, jo podprejo in z njo sodelujejo. Storili bomo vse, da bo letnik kljub »nesrečni« številki kar se da lep in obsežen. Trdno pričakujemo za svoja prizadevanja podpore ali vsaj razumevanja od vseh.

Mladim pesnikom in pisateljem! »Naša Zvezda« je dijaški list. Naj bo dijaški tudi po prispevkih! Za to morate skrbeti sami. Po nekaterih kongregacijah imate literarne krožke. Če kaj dobrega rode, pošljite tudi Zvezdi! Kar bo vredno, bomo priobčili, če ne, pa vsaj ocenili in svetovali v listnici.

Najmlajšim priporočamo posebno, da nam popišejo slovesnost domače družinske posvetitve Mariji, Bogkov kot in svete podobe v svojem stanovanju ali rojstni hiši. Zvezda pa bo dajala tudi sprti posebne naloge. Tako vabimo vse, da nam do 15. novembra pošljete opis in razlago nove začetne slike na prvi strani. Najboljše opise bomo objavili.

Linorez, Lida

Umetnikom-risarjem. Tudi vas vabimo k sodelovanju. Posebno nam ustrezete z majhnimi, dobro izdelanimi in vsebinsko pomembnimi linorezi, ker jih lahko brez stroškov za kliširanje uporabimo. Za motive izbirajte predvsem cerkveno leto, liturgijo in naravo!

Vsem sotrudnikom. Številko zaključimo vselej 10. v mesecu. Do takrat pošljite vse prispevke (tudi rešitve ugank) na uredništvo, Poljanska 30 (Marijanišče).

„Naša Zvezda“ erscheint zweimal monatlich oder einmal monatlich als Doppelnummer. — Bezugspreis 12 L. für Studenten 8 L. Preis jeder Doppelnummer 2 L. — Herausgeber: SVDKM (dr. T. Klinar) — Schriftleiter: Dr. J. Oražem. — Schriftleitung: Poljanska 30. — Verwaltung: Streliška 12/II. — Gedruckt bei Ljudska tiskarna (J. Kramarič), Ljubljana.

Ugankarjem. »Zadnjo stran« v stari obliki smo opustili. Da pa le pridete na svoj račun — tako sestavljalci kot reševalci — vam bomo nudili na predzadnji strani vsaj nekaj iz vaše »stroke«. Želimo pa tudi ta košček Zvezde bolj »poduhočiti«. Zato bomo na zadnji strani prinašali nekakšne »kulturne uganke«. S tem hočemo obrniti bistrino vašega duha k bolj resnim in dijaškemu stremljenju bolj primernim stvarim, kot so križanke in rebusi. Za nagrado izžrebanim bomo nudili leposlovne in versko-vzgojne knjige.

1. Knjižne cene. (Lida)

Finžgar: Študent naj bo	Lir	5'80
Haggard: Dekle z biseri	„	6'80
Coloma: Boy	„	51'—
Gogolj: Mrtve duše	„	15'—
Bazin: Gruda umira	„	5'70
Detela: Blage duše	„	24'—
Finžgar: Gozdarjev sin	„	6'60
Meško: Mir božji	„	11'—
Stritar: Sodnikovi	„	10 20
Meško: Na Poljani	„	5'40
Pregelj: Otroci sonca	„	5'50
Jurčič: Tihotapec	„	5'10
?	-e	„

Kakšen je naslov trinajste knjige?

2. Račun.

$$[(21 + 10) + (15 + 1 + 14) + (25 + 15 + 1 + 5 + 1 + 11) + (15 + 18 + 10 + 19 + 21 + 22 + 19) + (15 + 18 + 1 + 15 + 11)] = ?$$

3. Zamenjalnica. (A. Babnik)

Vič, Luče?

Kateri črki boš zamenjal, da dobiš znano geslo?

4. Črkovnica.

L i m r a e n e
a ž a k t k o g

5. Posetnica.

Kerc Vinko

Kaj je postal ta lanski študent po neuspeli maturi v tretji šoli?

6. Spomeniki.

Od kod je napis »Resurrecturis« in kaj predstavljajo slike na zadnji strani?

Rešitve poslati na uredništvo (Marijanišče, Poljanska 30) do 15. novembra. Za dva izžrebana knjižne nagrade.

„Naša Zvezda“ izhaja dvakrat mesečno ali enkrat mesečno kot dvojna številka. — Naročnina 12 L. za dijake pa 8 L. Cena posamezne dvojne številke 2 L. — Izdajatelj: SVDKM (dr. T. Klinar). — Urednik: dr. J. Oražem. — Uredništvo: Poljanska 30. — Uprava: Streliška 12/II. — Tisk Ljudske tiskarne (J. Kramarič), Ljubljana.

★ RESURRECTURIS ★

Č I G A V I S O T I

S P O M E N I K I ?

